

Değerli İstinye Ailesi,
Kıymetli Okurlarımız,

Bülten'in Ağustos 2024 sayısında yine kamu diplomasisini yakından ilgilendiren güncel konuları ele aldık. İlk konumuz kamu diplomasisinde müzakere ve ikna sürecinin işleyiş tarzı. Bu sürecin günlük hayattaki bireysel iletişimden uluslararası ilişkilere kadar her alanda muhatapların karşılıklı anlayış ve uzlaşılarda buluşabilmeleri için dikkatle yaklaşımları gereken bir gereklilik olduğu aşikardır. Kamu diplomasisinin akademik bakış açısıyla farklı disiplinlerle ilişki içerisinde olan ve tek bir paradigmatik veya kuramsal/metodolojik yapıya sığdırılmayacak bir alan olduğu bu görüşlerimizin temel hareket noktasıdır. Kamu diplomasisi, bilindiği üzere uluslararası ilişkilerden göç ve etnik çalışmalara, jeopolitikten kalkınmaya, bölge çalışmalarından diplomasi ve siyasal iletişime ve medya ve kültür çalışmalarına uzanan geniş bir yelpazeye yerleşmektedir. İkna süreçleri çok disiplinli bir yaklaşımla başarılı olabilmektedir. Disiplinlerarası niteliği de kamu diplomasisi araştırmaları için itici güç faktörü olmaktadır.

Hamas ile İsrail arasında 7 Ekim 2023 tarihinden bu yana devam eden ve büyük can kaybına yol açan soykırıma karşı İsrail aleyhine Güney Afrika Cumhuriyeti'nin Uluslararası Adalet Divanı'nda (UAD) açtığı davaya Türkiye'nin yaptığı müdahillik başvurusuna ilişkin gelişmeleri kamu diplomasisi açısından ele aldığımız ikinci konumuzu yine dört ayrı dilde takdim ediyoruz.

Kısa süre önce sona eren ve açılış törenindeki bazı sahneler nedeniyle geniş tartışmalara yol açan 2024 Paris Yaz Olimpiyat Oyunları vesilesiyle sporun Türk kamu diplomasisindeki yerini ele aldığımız bir sonraki yazımızda küreselleşme ile değişen başarı ve başarısızlık anlayışına değindik.

Bir diğer konumuz ise Türkiye ile Almanya arasında tüm hızıyla devam eden "dönerin kökeni ve niteliği" tartışmasında gelinen son nokta ve gastrodiplomamızın aldığı yön. Bu konudaki ilginç gelişmelerin ilgi uyandırmaya devam edeceğini düşünüyoruz.

Son olarak Türkiye'nin kamu diplomasisi içinde diaspora diplomasisinin işgal ettiği önemli yere değindik. Bu konuya bundan sonraki sayılarımızda da farklı açılardan ayrıntılı olarak yer vereceğiz.

Saygılarımızla iyi okumalar dileriz.

KADAM Yönetim Kurulu

Kamu Diplomasisinde Müzakere ve İkna Süreci

Bir devletin dış politikasına kamu diplomasisi yöntemlerinin etkin uygulanması ile sağlanacak katkı, klasik diplomasiyi güçlendirmektedir. Ancak kamu diplomasisi faaliyetleri gerçekleştirilirken müzakere ve ikna süreçlerine ilişkin husus ve tekniklere riayet şarttır. Bu süreçler, iletişimin paydaşları arasında yapılan temaslar yoluyla yürütülmektedir. Aşağıda söz konusu süreçlerde ele alınması gereken önemli hususlar değerlendirilmiştir.

Müzakere tek istikametli değildir ve tarafları vardır. Katılan tarafların siyasi görüşleri, kültürel farklılıkları ve sorunlara bakış açıları farklıdır. O nedenle muhatapların tüm özelliklerini ve farklılıklarını anlamak, etkili iletişim kurmanın anahtarıdır. Her kültürün kendi iletişim tarzı, değerleri ve normları vardır. Bu farkındalık, yanlış anlamaları en aza indirecek ve karşılıklı güveni arttıracaktır. Kamu diplomasisi dürüst ve objektif söylemler içermelidir. Ancak bu suretle ikna edici olunabilmektedir. Açık iletişim, net ve tutarlı mesajlar ve karşı tarafı dinlemekle, taraflar arasında güven tesis edilecektir.

Muhatabın kaygıları, ihtiyaçları, beklentileri ve söylemleri hakkında bilgi sahibi olunmalı, oluşan iletişim ortamında bu hususlar dikkatten kaçırılmamalıdır. Ancak böyle bir davranış biçimi ile çözüm odaklı olunması mümkündür.

Başarılı bir ikna süreci için hedeflerin ve stratejilerin titizlikle belirlenmesi gerekmektedir. Karşılıklı müzakere süreci sırasında birtakım tavizler verilmesi söz konusu olabilmektedir. Ancak bu konuda hangi ölçüde esnek davranılabileceği, senaryolar eşliğinde önceden irdelenmelidir. Hazırlıklı olunmayan bir sürecin başarıyla neticelenmesi beklenemez. Müzakere süreçlerinde tüm tarafların çıkarlarının dengede tutulması da önemlidir. İkna sürecinde, diğer tarafın da kazançlı çıkacağı bir anlaşma sağlanmalıdır. Bu yaklaşım, daha sürdürülebilir ve kalıcı çözümler üretecektir. Müzakere süreçlerinde esnek olmak, değişen koşullara hızlı uyum sağlamak açısından önemlidir. Taraflar arasında farklı bakış açıları ve talepler olabilir; bu durumlarda esneklik, müzakerenin tıkanmasını önler ve çözüm yolları bulunmasına yardımcı olur.

Müzakerelerde kısa vadeli kazançlar yerine uzun vadeli iş birliği hedeflenmelidir. Kamu diplomasisinde, taraflar arasında kurulacak uzun vadeli ilişkiler, stratejik ortaklıkların geliştirilmesine ve daha büyük hedeflerin gerçekleştirilmesine katkıda bulunur.

Müzakere edilen konuların sosyal ve politik bağlamları iyi anlaşılmalıdır. Kamu diplomasisi, genellikle geniş çaplı sosyal ve politik etkiler doğurur, bu nedenle müzakerelerde bu faktörlerin dikkate alınması gereklidir.

Müzakere süreçlerinde zamanın etkili yönetilmesi, başarı için kritik bir faktördür. Belirli bir zaman çerçevesi içinde hedeflere ulaşmak, müzakerelerin verimliliğini artırır ve tarafların enerjisini doğru şekilde yönlendirir. Nihayet müzakereler bazen uzun ve zorlu olabilir. Bu süreçte sabırlı olmak ve olumsuzluklar karşısında dayanıklılık göstermek, uzun vadeli başarı için gereklidir. Sabır, tarafların birbirlerini daha iyi anlamasına ve daha sağlam anlaşmalar yapmasına olanak tanır. Bu süreçlerin etkin bir şekilde sürdürülmesi ise ancak kurumsal altyapının güçlü olmasına bağlıdır.

Güney Afrika'nın Uluslararası Adalet Divanı'nda İsrail Aleyhine Açtığı Soykırım Davası

Güney Afrika Cumhuriyeti, 29 Aralık 2023'te, 1948 tarihli Birleşmiş Milletler (BM) Soykırımın Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi'ni ihlal ettiği gerekçesiyle İsrail aleyhine Uluslararası Adalet Divanı'nda dava açmıştı.

Güney Afrika, Gazze'deki durumun aciliyet teşkil etmesi nedeniyle UAD'den ihtiyati tedbirlere hükmetmesini istemiş ve tedbir talebine ilişkin duruşmalar, 11-12 Ocak'ta Lahey'deki Barış Sarayı'nda yapılmıştı.

Divan, 26 Ocak'ta tedbir kararlarını açıklamıştı.

Buna göre, İsrail'in Soykırım Sözleşmesi'nin 2. maddesinde tanımlanan fiillerin işlenmemesi için elinden gelen tüm önlemleri almasına, İsrail ordusunun Soykırım Sözleşmesi'nin 2. maddesindeki fiilleri işlemesini engelleyecek önlemleri ivedilikle almasına, Gazze'deki Filistinlilere yönelik soykırım çağrısı yapanları önlemek, engellemek ve cezalandırmak için gereken tüm adımları atmasına, Gazze'deki Filistinlilerin karşılaştığı olumsuz yaşam koşullarını ortadan kaldırmak için ihtiyaç duyulan temel hizmetlere ve insani yardımın sağlanmasını mümkün kılan acil ve etkili önlemleri almasına, Gazze'deki Filistinlilere karşı Soykırım Sözleşmesi'nin ihlalini gösteren delillerin yok edilmesini önlemek ve korunmasını sağlamak için etkili tedbirler almasına, kararın yürürlüğe girmesinden itibaren 1 ayda alınan tüm tedbirler hakkında Mahkemeye bir rapor sunmasına hükmetmişti.

Divan, Güney Afrika'nın 6 Mart'ta yaptığı ek tedbir talebi üzerine 28 Mart'ta açıkladığı ek tedbir kararında, İsrail'den Gazze'ye acilen ihtiyaç duyulan insani yardımların ulaştırılmasını sağlamasını, Filistinlilerin haklarını ihlal etmemesi gerektiğini açıklamış ve ek tedbirlere ilişkin aldığı önlemleri 1 ay içinde Mahkemeye bir rapor ile sunmasına karar vermişti.

Divan, 24 Mayıs'taki kararında, Refah'ta, sıkışan Filistinlilerin karşı karşıya kaldığı insani felaket tehlikesi nedeniyle daha önce hükmettiği tedbirlerin yeterli olmadığını belirterek, İsrail'in Refah kentine yönelik askeri saldırılarını derhal durdurmasına, Gazze'de acilen ihtiyaç duyulan hizmetlerin ve insani yardımın engelsiz bir şekilde sağlanabilmesi için Refah Sınır Kapısı'nı açık tutmasına, BM yetkili organları tarafından soykırım iddialarını araştırmak üzere görevlendirilenlerin, Gazze Şeridi'ne engelsiz erişimini sağlamak üzere etkili tedbirler almasına ve alınacak tüm tedbirlere ilişkin bir ay içinde Mahkeme'ye bir rapor sunmasına hükmetmişti.

Türkiye, 7 Ağustos 2024 tarihinde Uluslararası Adalet Mahkemesinde devam eden davaya müdahil olmak üzere resmi başvuruda bulundu. Başvuru, mahkemenin statüsünün 62. Maddesi uyarınca yapıldı. Türkiye'nin bu başvurusu İsrail'in izlemekte olduğu ve uluslararası hukuka aykırı olan uygulamalarına karşı duyduğu hassasiyetin bir parçası olarak değerlendirilmekte. Aynı zamanda, İslam ülkelerine de bu doğrultuda bir tür örnek teşkil etmekte.

South Africa's Genocide Case Against Israel at the International Court of Justice

On 29 December 2023, the Republic of South Africa filed a lawsuit against Israel at the International Court of Justice (ICJ) for violating the 1948 United Nations (UN) Convention on the Prevention and Punishment of Genocide.

South Africa asked the ICJ to grant precautionary measures due to the situation's urgency in Gaza, and hearings on the request for an injunction were held on 11-12 January at the Peace Palace in The Hague.

The Court announced its injunction decision on 26th January.

Accordingly, the Court ordered Israel to take all measures within its power to prevent the commission of the acts described in Article 2 of the Genocide Convention, to prevent the Israeli army from committing the acts described in Article 2 of the Genocide Convention, to take all necessary steps to prevent, restrain, and punish those calling for genocide against Palestinians in Gaza, and to take urgent and effective measures to enable the provision of basic services and humanitarian assistance needed to alleviate the adverse living conditions faced by Palestinians in Gaza. The Court also ordered South Africa to take effective measures to prevent the destruction of and to preserve evidence of violations of the Genocide Convention against Palestinians in Gaza, and to submit a report to the Court on all measures taken within one month of the judgment entering into force.

On 7 August 2024, Turkey submitted a formal application to intervene in the ongoing proceedings before the International Court of Justice. The application was made according to Article 62 of the Court's statute. Turkey's application is considered a reflection of its sensitivity towards Israel's practices, which are contrary to international law, and sets an example for Islamic countries in this respect.

Die Völkermordklage Südafrikas gegen Israel vor dem Internationalen Gerichtshof

Am 29. Dezember 2023 reichte die Republik Südafrika beim Internationalen Gerichtshof eine Klage gegen Israel wegen Verstoßes gegen die Konvention der Vereinten Nationen (UN) von 1948 über die Verhütung und Bestrafung von Völkermord ein.

Südafrika ersuchte den IGH, aufgrund der Dringlichkeit der Lage in Gaza vorsorgliche Maßnahmen zu ergreifen. Die Anhörungen zu dem Antrag auf eine einstweilige Verfügung fanden am 11. und 12. Januar im Friedenspalast in Den Haag statt.

Am 26. Januar gab der Gerichtshof seine Entscheidung über die einstweilige Verfügung bekannt.

Demnach wies der Gerichtshof Israel an, alle in seiner Macht stehenden Maßnahmen zu ergreifen, um die Begehung der in Artikel 2 der Völkermordkonvention beschriebenen Handlungen zu verhindern, und die israelische Armee daran zu hindern, die in Artikel 2 der Völkermordkonvention beschriebenen Handlungen zu begehen. Alle notwendigen Schritte sind zu unternehmen, um diejenigen, die zum Völkermord an den Palästinensern in Gaza aufrufen, zu verhindern, einzuschränken und zu bestrafen, und dringende sowie wirksame Maßnahmen zu ergreifen, um die Bereitstellung grundlegender Dienstleistungen und humanitärer Hilfe zu ermöglichen, die erforderlich sind, um die widrigen Lebensbedingungen der Palästinenser in Gaza zu verbessern. Der Gerichtshof wies Südafrika an, wirksame Maßnahmen zu ergreifen, um die Zerstörung von Beweisen für Verstöße gegen die Völkermordkonvention gegen Palästinenser in Gaza zu verhindern, und dem Gerichtshof innerhalb eines Monats nach Inkrafttreten des Urteils einen Bericht über alle getroffenen Maßnahmen vorzulegen.

Am 7. August 2024 reichte die Türkei einen förmlichen Antrag auf Beitritt zu dem laufenden Verfahren vor dem Internationalen Gerichtshof ein. Der Antrag wurde gemäß Artikel 62 des Statuts des Gerichtshofs gestellt. Der Antrag der Türkei wird als Teil ihrer Sensibilität gegenüber den völkerrechtswidrigen Praktiken Israels betrachtet. Gleichzeitig ist er in dieser Hinsicht ein Beispiel für islamische Länder.

L'Afrique du Sud poursuit Israël pour génocide devant la Cour internationale de justice

Le 29 décembre 2023, la République d'Afrique du Sud a porté plainte contre Israël devant la Cour internationale de justice pour violation de la Convention des Nations unies de 1948 pour la prévention et la répression du génocide.

L'Afrique du Sud a demandé à la CIJ d'accorder des mesures de précaution en raison de l'urgence de la situation à Gaza, et des audiences sur la demande d'injonction ont eu lieu les 11 et 12 janvier au Palais de la Paix à La Haye.

La Cour a annoncé sa décision d'injonction le 26 janvier.

En conséquence, la Cour a ordonné à Israël de prendre toutes les mesures en son pouvoir pour empêcher la commission des actes décrits à l'article 2 de la Convention sur le génocide, et d'empêcher l'armée israélienne de commettre les actes décrits à l'article 2 de la Convention sur le génocide. La Cour a également ordonné à l'Afrique du Sud de prendre toutes les mesures nécessaires pour prévenir, maîtriser et punir ceux qui appellent au génocide contre les Palestiniens de Gaza, de prendre des mesures urgentes et efficaces pour permettre la fourniture des services de base et de l'assistance humanitaire nécessaires pour atténuer les conditions de vie défavorables auxquelles sont confrontés les Palestiniens de Gaza. La Cour a ordonné à l'Afrique du Sud de prendre des mesures efficaces pour empêcher la destruction des preuves de violations de la Convention sur le génocide à l'encontre des Palestiniens de Gaza et de présenter à la Cour un rapport sur toutes les mesures prises dans un délai d'un mois à compter de l'entrée en vigueur de l'arrêt.

Le 7 août 2024, la Turquie a déposé une demande formelle d'intervention dans la procédure en cours devant la Cour internationale de justice. Cette demande a été introduite conformément à l'article 62 du Statut de la Cour. La demande de la Turquie est considérée comme faisant partie de sa sensibilité à l'égard des pratiques d'Israël, qui sont contraires au droit international. Dans le même temps, elle constitue un exemple pour les pays islamiques à cet égard.

قضية الإبادة الجماعية التي رفعتها جنوب أفريقيا ضد إسرائيل في محكمة العدل الدولية

في 29 ديسمبر 2023، رفعت جمهورية جنوب أفريقيا دعوى قضائية ضد إسرائيل أمام محكمة العدل الدولية لانتهاكها اتفاقية الأمم المتحدة لعام 1948 بشأن منع الإبادة الجماعية والمعاقبة عليها.

وقد طلبت جنوب أفريقيا من محكمة العدل الدولية منحها تدابير احترازية بسبب إلحاح الوضع في غزة، وعقدت جلسات استماع بشأن طلب إصدار أمر قضائي في 11-12 كانون الثاني/يناير في قصر السلام في لاهاي.

وأعلنت المحكمة قراراتها بشأن الأمر الزجري في 26 كانون الثاني/يناير.

وبناءً على ذلك، أمرت المحكمة إسرائيل باتخاذ كل ما في وسعها من تدابير لمنع ارتكاب الأفعال الموصوفة في المادة 2 من اتفاقية الإبادة الجماعية، ومنع الجيش الإسرائيلي من ارتكاب الأفعال الموصوفة في المادة 2 من اتفاقية الإبادة الجماعية. أن تتخذ جميع الخطوات اللازمة لمنع وكبح ومعاقبة من يدعون إلى ارتكاب أعمال الإبادة الجماعية ضد الفلسطينيين في غزة، وأن تتخذ تدابير عاجلة وفعالة لتمكين توفير الخدمات الأساسية والمساعدات الإنسانية اللازمة للتخفيف من الظروف المعيشية السيئة التي يواجهها الفلسطينيون في غزة. كما أمرت المحكمة جنوب أفريقيا باتخاذ تدابير فعالة لمنع تدمير الأدلة على انتهاكات اتفاقية منع الإبادة الجماعية ضد الفلسطينيين في غزة والحفاظ عليها، وتقديم تقرير إلى المحكمة عن جميع التدابير المتخذة في غضون شهر واحد من دخول الحكم حيز التنفيذ.

وكانت المحكمة قد أمرت جنوب أفريقيا بتقديم تقرير عن جميع التدابير المتخذة في غضون شهر واحد من دخول الحكم حيز النفاذ.

في 7 أغسطس 2024، قدمت تركيا طلباً رسمياً للتدخل في الإجراءات الجارية أمام محكمة العدل الدولية. وقد تم تقديم الطلب بموجب المادة 62 من النظام الأساسي للمحكمة. ويعتبر طلب تركيا جزءاً من حساسيتها تجاه ممارسات إسرائيل المخالفة للقانون الدولي. وفي الوقت نفسه، فإنها تضرب مثلاً للدول الإسلامية في هذا الصدد.

Kamu Diplomasisi Aracı Olarak Spor

Sırıkla yüksek atlama finalinde olimpiyat beşincisi olan milli atletimiz Ersu Şaşma

Spor, ulusların imajların dış dünyaya tanıtılması açısından daima önde gelen bir araç olmuştur. Çağımız, ulusal kimliklerin öne çıkarılarak bunların üzerinden uluslararası etki kazanma çağıdır. Sportif faaliyetler, özellikle başarılı olduğu takdirde uluslararası imajların dış kamuoylarına iletilmesi adına tüm dünyada yaygın biçimde kullanılmaktadır. Başarılı sporcular, mensubu oldukları ulusların prestijini arttırmaktadır.

Avrupa Futbol Şampiyonasında A-Milli Takımımız Oyuncuları

14 Haziran-14 Temmuz 2024 tarihleri arasında Almanya’da düzenlenen Avrupa Futbol Şampiyonasında A-Milli Futbol Takımımız başarılı maçlar çıkardı. Yarı finale çıkmasına ramak kalan takımımız, sergilediği oyunla beğeni kazandı. Fakat bunun dışında Almanya’daki yurttaşlarımızın Türk milli takımını coşkuyla desteklemesi Alman kamuoyunda hem ilgi hem de eleştirilere neden oldu. Almanya’da 1961’den bu yana 63 yıldır mevcudiyetini sürdüren ve giderek “diaspora” olarak da adlandırılan Türk varlığının Türkiye’ye olan sağlam bağlılığı, Almanya’daki Türkleri kısmen “güvenlik sorunu” olarak görmeye eğilimli çevrelerin tedirginliğine yol açtı. Bu arada futbolcumuz Merih Demiral’ın, kazanılan Avusturya maçından sonra sevincini “bozkurt işareti” ile ifade etmesi, Almanya İçişleri Bakanının da müdahalesiyle neredeyse iki ülke arasında sayısı az olmayan gerginliklerden biri haline geliyordu. İçişleri Bakanı Nancy Faeser’in girişimi sonucunda futbolcumuza haksız bir ceza verilmesi, belki de milli takımımızın bir sonraki maçta elenmesi sonucunu getirdi. Yaşanan bu olumsuzluğun dışında, Türklerin Türk milli takımına büyük desteği ve coşkusu daima hatırlanacak.

Almanya’da Türk Taraftarlar

Uluslar kendilerini dış dünyaya gösterme ve uluslararası imajlarını güçlendirmek için çeşitli vesileleri kullanarak özellikle dünya şampiyonaları veya olimpiyat oyunları gibi geniş ölçekli yarışmalarda başarılı olmaya gayret etmektedirler. 26 Temmuz-11 Ağustos 2024 tarihleri arasında Paris'te yapılan 33. Yaz Olimpiyat Oyunları yine sporda gelişmiş ülkelerin hemen her yarışmada ön sıralarda yer almasına sahne oldu. Birçok ülke, ABD, Çin, Fransa, Almanya, Birleşik Krallık gibi ülkelerin madalya sayılarıyla boy ölçüşemedilerse de, başarılı oldukları münferit branşlarda kendilerini göstermeye çalıştılar. Olimpiyatta madalya almaktan daha kıymetli olanın katılmak olduğu düşüncesi sık sık dile getirildi.

Türkiye Paris Olimpiyat Oyunlarında beklediği başarıyı yakalayamadı. Sayıca geniş bir kadroyla katıldığı olimpiyatta ilk kez tek bir altın madalya kazanamaması hüzün getirdi. Kadın voleybol milli takımımız, boksörlerimiz, okçularımız, jimnastikçilerimiz ve güreşçilerimiz beklenenden daha alt seviyede başarılı oldular. Bununla birlikte, Türk sporcularının belli spor dallarının dışında müsabakalara iştiraki, Türkiye'nin spor alanlarının genişlediğinin bir göstergesi olmuştur. Kadınlarda kürek ve badminton gibi spor dalları, eskrim, jimnastik, yelken, yüzme ve atletizm gibi branşlarda yarışan sporcularımız, çeşitlenen spor portföyümüzü sergilediler. Bu gelişmenin gelecekte, Türk sporunun daha başarılı olacağı ve "yumuşak güç" aracı olan spordan Türk kamu diplomasisinin daha fazla yararlanacağını söylemek yanlış olmayacaktır. Başarı, daha iyi imaj anlamına gelmektedir.

Türk sporcularına bundan sonraki sportif kariyerlerinde üstün başarılar diliyoruz.

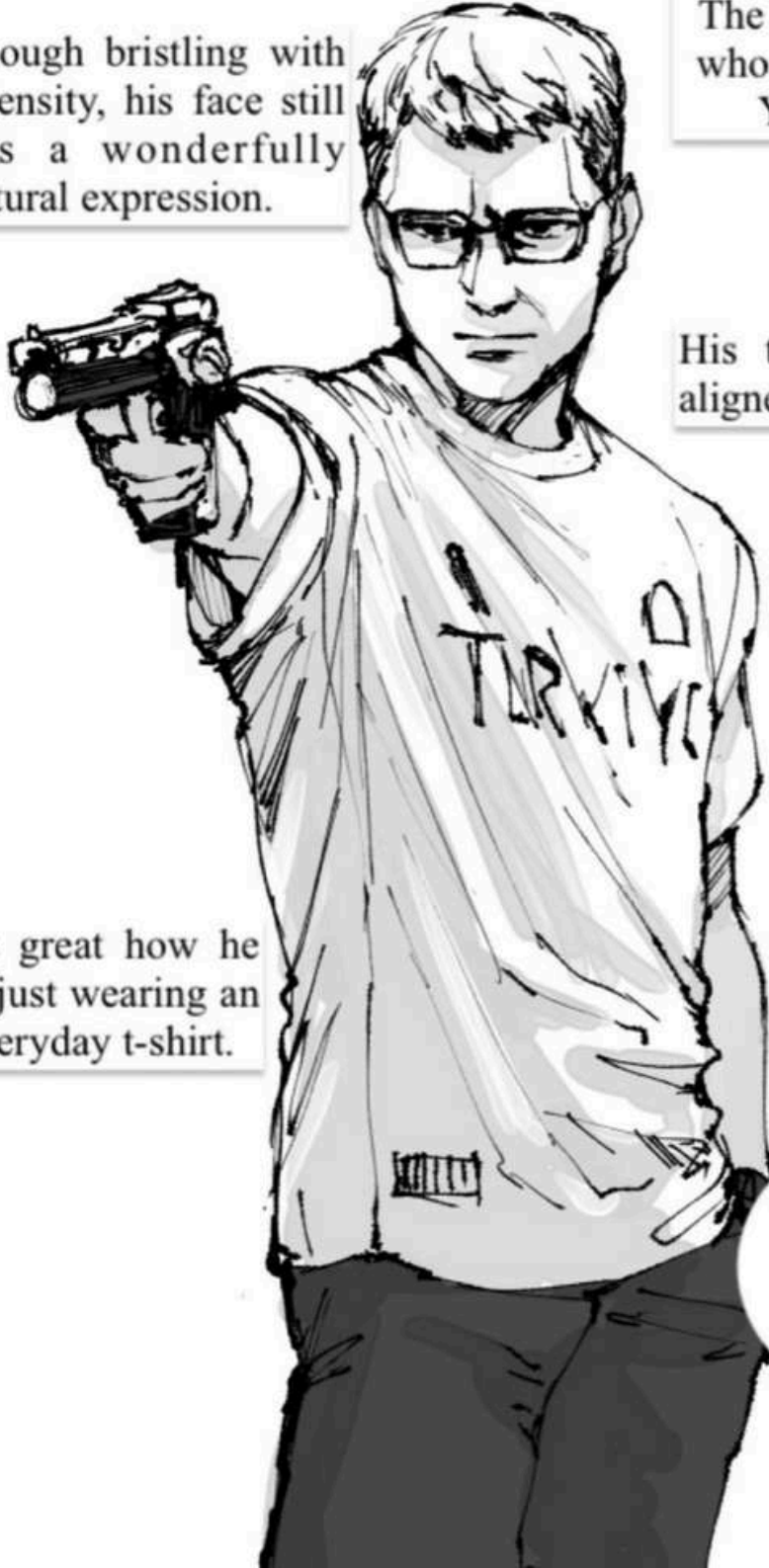
Though bristling with intensity, his face still has a wonderfully natural expression.

The Turkish athlete who won the silver, Yusuf Dikeç

His torso is perfectly aligned. Beautiful.

Its great how he is just wearing an everyday t-shirt.

The way he has his hand in his pocket really sends me.

Tabanca atış biçimi ile ikonlaşan Olimpiyat gümüş madalya sahibi milli atıcımız Yusuf Dikeç

“Döner bir Alman yemeği ve Alman kimliğinin bir unsurudur.”

Alman Sosyolog Eberhard Seidel, 2022

İlk bakışta anlamakta zorluk çektiğimiz bu ifade ciddi bir Alman sosyoloji profesörüne aittir. Döner kebab, 1970’lerde Almanya’da Türklerin ilk döner büfelerini açmaya başladığı dönemden itibaren ayaküstü (fast food) yemek piyasasını ele geçirmiş, Alman tüketiciler tarafından büyük kabul görmüş, ünlü Amerikan menşeli hamburger restoranlarını geride bırakmıştır. Zamanla Türkiye’de sunulandan daha farklı garnitür ve soslarla ekmek arasında sunulan döner, Almanya’nın adeta “milli yemeği” haline gelmiştir. Böylece dönerin Almanya’da ve diğer ülkelerde artık “Alman döneri” olarak tanımlanmasına sebep olmuştur.

Konuya Gastrodiplomasi açısından bakıldığında bize ait lezzetlerin başka ülkeler tarafından sahiplenilmesinin tepkilere neden olması anlaşılır olmaktadır. Nitekim, İstanbul’da faaliyet gösteren “Uluslararası Döner Federasyonu” (UDOFED), Türk dönerinin “Geleneksel Ürün Adı” tescili için Avrupa Birliği (AB) Komisyonuna başvuru yapmıştı. Başvuruda, dönerde dana ve genç sığır eti ile hindi eti kullanılmaması gerektiği belirtiliyor. Ancak Almanya’da kesim için daha genç hayvanlar tercih ediliyor ve hindi eti de döner yapımında kullanılıyor. Süreç UDOFED’in başvurusu doğrultusunda neticelendiğinde Almanya’daki döner üreticileri, Türkiye’nin talep ettiği yeni tarifi kullanmak zorunda kalacaklar.

UDOFED’in başvurusu üzerine Avrupa Komisyonu, Türkiye’den ilk kez geleneksel bir ürünü, Türk dönerini, tescil etmiş oldu. Tescil kararı, Avrupa Birliği’nin 24 Nisan 2024 tarihli Resmî Gazetesi’nde yayınlandı. AB üyesi ülkelerin tescile itiraz edebilecekleri danışma süreci 25 Temmuz’da sona erdi. Almanya Tarım Bakanlığı, Türkiye’nin başvurusunun kabul edilmesinin Alman pazarına müdahale anlamına geleceğini söyledi. Dönerin Almanya’da çok popüler olmasının ötesinde birçok kişinin temel gelir kaynağı olduğu belirtildi. Berlin, tescil talebine itirazda bulunurken, bu itirazlar AB prosedürlerine uygun olarak değerlendiriliyor. İtirazların kabul edilmesi hâlinde Brüksel, Almanya ve Türkiye’den tarafları uzlaşma görüşmelerine davet edecek. Uzlaşma için heyetlere 6 ay süre tanınması bekleniyor.

Almanya Cumhurbaşkanı Frank Walter Steinmeier Türk-Alman diplomatik ilişkilerinin 100. Yılı münasebetiyle geçtiğimiz Nisan ayının sonunda Türkiye'ye resmi bir ziyaret yaptı. Steinmeier'in beraberinde Türkiye'ye döner getirmesi ve bunu bir davette konuklara ikram etmesi farklı yorumlara neden oldu. Döneri iki ülkenin paylaştığı "ortak değer" mesajı vermek için Türkiye'ye getirmesi hem Türkiye'de hem de Almanya'da eleştirildi.

Türkiye'de bize ait lezzetlere başkalarının sahip çıkması hususunda bir hassasiyet vardır. Zira belli başlı yemeklerimizin Yunanistan tarafından sahiplenilmesi öteden beri ülkemizde eleştiri konusu yapılmaktadır. Bu defa da dönerin "Alman döneri" olarak tanıtılması tepkilere neden olmuştur. Ancak, 63 yıldır Almanya'da varlığını sürdüren Türk varlığının kültürel değerlerini bu ülkeye taşımış olması tabiidir. Bize ait lezzetler hiç kuşkusuz o ülkelere zenginlik kazandırmıştır. Garip olan, başkasına ait bir yiyeceği anlamsız şekilde bir ulusal kimlik meselesi yapmaktır.

Diaspora Diplomasisi

Tarih boyunca bireyler ve insan grupları çeşitli nedenlerle, kendi istekleriyle veya zorunlu olarak doğdukları yerden başka bir yerde yaşamak durumunda kalmışlardır. Geçmişte sadece Yahudiler için kullanılan ve "dağılmış, kopmuş" anlamlarına gelen Yunanca menşeli "diaspora" kavramı daha sonra farklı etno-kültürel gruplar için de kullanılmaya başlamıştır. Örneğin birçok ülkede etkin olan Ermeni, Rum, Hint ve Çin diasporaları buldukları ülkelerde anavatanlarının uzantısı olarak siyasal birer aktör halinde varlıklarını sürdürmektedir.

Altmışlı yıllarda başlayan Batı Avrupa'ya işgücü göçü ile başlangıçta geçici ikamet etmesi öngörülen Türk işçileri zaman içinde yerleşik hale gelmişler, içinde yaşadıkları ülkelerde sınır ötesi sosyal, kültürel, ekonomik ve siyasi alanlarda etkili olmaya başlamışlardır. Böylece sınır ötesi Türk grubunun "diasporalaştığı" söylenebilmektedir.

Diasporaların anavatanlarının yaşadıkları ülke siyasetindeki etkinliği için bir aktör konumuna geldikleri görülmektedir. Aynı zamanda, ikili siyasi ilişkilerin ötesinde kendi ülkelerindeki kalkınma, değişim ve çatışmaların çözümlenmesine katkı gibi işlevler üstlendikleri bilinmektedir. Diasporalar günümüzde uluslararası siyasette göz ardı edilemeyecek bir konumda değerlendirilmektedir.

Berlin, Brandenburg Kapısı

Diasporalar, aslında menşe ülkesi ile yerleşilen ülke ilişkilerinde yakınsamayı mümkün kıldıkları gibi egemenliklerin tehdidi algısı bağlamında bir gerginlik vesilesi de olabilmektedir. Dış politikalarda bir etkinlik aracı olarak görülen diasporalar içinde yaşadıkları ülkelere zarar da verebilmektedir. Bunu en açık biçimde irdeleyen John J. Mearsheimer ve Stephen M. Walt “The Israel Lobby and U.S. Foreign Policy” (Farrar, Straus and Giroux, Newyork 2007) kitabında, İsrail’in ABD’deki güçlü lobisi vasıtasıyla Amerikan ulusal çıkarlarına aykırı kararlar alınmasına neden olduğunu belirtmektedirler. Günümüzde Ortadoğu’da yaşanan krizlerin arkasında İsrail diasporasının faaliyetlerinin bulunduğunu ileri sürmek yanlış olmayacaktır.

Türkiye için yeni bir olgu olan diaspora diplomasisi son yıllarda Türk kamu diplomasisinin gündeminde daha çok yer almaya başlamıştır. Farklı ülkelerde, farklı yapılarla ve farklı etkinlikteki Türk diasporasından tek bir aktör olarak söz etmek tabiatıyla mümkün değildir. Ancak ağırlıklı olarak Türkiye’ye gönül bağı güçlü olan bir kitlenin Türkiye’nin muhatabı ülkelerle olan ilişkilerinde ve genel olarak dış politikasında etkili olduğu ortadadır.

Değerli okurlarımız, kadam.istinye.edu.tr adresli web sayfamızı da izlemenizi ve eleştirilerinizi kadam@istinye.edu.tr adresimize iletmenizi istirham ediyoruz.